

Анотація навчальної дисципліни «ПСИХОЛОГІЯ МОТИВАЦІЇ»

IV семестр

Кількість кредитів ECTS – 5

I. Основна мета засвоєння курсу полягає у поглибленні знань з психології мотивації, формуванні вміння діагностувати особливості мотиваційної сфери особистості на різних вікових етапах і власному мотивуванні та клієнтів до змін в умовах надання психологічних послуг.

II. Місце навчальної дисципліни в програмі підготовки фахівців спеціальності «Психологія (практична психологія)».

Дисципліна «Психологія мотивації» дає можливість студентам набути додаткових фахових компетенцій з професійно-орієнтованого циклу підготовки.

III. Завдання дисципліни – ознайомити студентів з сучасним етапом розвитку психології мотивації, теоріями мотивів та мотивації, з методологічним забезпеченням психологічного дослідження мотивації; навчити методології, процедури і низки методик активного мотивування та самомотивування до змін в умовах надання психологічних послуг.

IV. Основні знання та уміння, яких набуває студент після опанування даної дисципліни

Основні знання про:

- теорії мотивації в зарубіжній і вітчизняній психології;
- поняття мотиву та мотивації;
- структуру мотиваційної сфери особистості;
- закономірності розвитку мотиваційної сфери в онтогенезі;
- методологію психологічного дослідження мотивації, основні психодіагностичні інструментарії у дослідженні мотивації різних видів (професійної, навчальної, самовизначення, саморозвитку, створення сім'ї тощо);
- прийоми та техніки мотивування до змін у різних терапевтичних підходах.

Основні уміння:

- порівнювати різні теорії мотивації на основі аналізу їх переваг та недоліків;
- діагностувати мотиваційний розвиток особистості;
- застосовувати практичні навички власного мотивування та в роботі з клієнтом на основі участі в навчальних демонстраціях, ділових іграх та інших видах інтерактивного навчання;
- складати консультативні бесіди для батьків, вихователів, вчителів з питань розвитку мотивації особистості у різному віці, надання рекомендацій;
- розробляти програми консультацій, тренінгів, диспутів, відеолекторіїв тощо для учнів, вчителів, батьків, студентів, викладачів, працівників з питань формування мотивації підлітка, юнаків і юнок та дорослої особистості.

V. Короткий зміст дисципліни

Тема 1. Теорії мотивів та мотивації в зарубіжній та вітчизняній психологічній науці та практиці. Компоненти психологічної структури мотиваційної сфери людини. Мотиваційні змінні: потреби, мотиви, цінності, цілі, потяги, емоції, інтереси, установки, аттїюди, прагнення. Потреба як внутрішній стимул активності людини, як стан, властивість і процес. Мотив як одиниця аналізу мотиваційної сфери особистості. Зв'язок мотивації і діяльності (О.М.Леонтьєв). Підходи до визначення поняття «мотивація». Основні проблеми психології мотивації: змістовна класифікація мотивів; генезис мотивів; вимір мотивів; виявлення ситуаційних умов актуалізації мотивів; зміна, відновлення та післядія мотивації; мотиваційний конфлікт і загальна цілеспрямованість діяльності; дієвість мотивації (Х. Хекхаузен, Д.Аткінсон, К.Альдельфер, Д.МакКлеланд). Внутрішні і зовнішні мотиви. Довільність мотивації (В.А.Іванніков). Функції мотивації. Психологічні механізми розвитку мотивації (В.К.Вільюнас). Мотив і мотивація як гіпотетичні конструкти (Х. Хекхаузен). Генетичні зв'язки різних видів мотивів.

Тема 2. Онтогенетичні аспекти мотивації і структури мотиву Особливості мотивації особистості у немовлячому періоді. Онтогенетичні аспекти мотивації у період раннього дитинства (1 – 3 роки), дошкільного дитинства, молодшого, середнього, старшого шкільного віку. Особливості мотивації дорослих. Домінуючі потреби у різні вікові періоди. Вікові зміни спрямованості особистості. Онтогенетичний розвиток інтересів. Вікові особливості відображення структури мотиву в свідомості.

Тема 3. Методологія емпіричного дослідження мотивації різних видів Основні напрямки в дослідженні проблем мотивації: теорія інстинктів, когнітивна психологія, психологія особистості, психологія навчання, психологія активації. Експериментальна та неекспериментальна стратегії дослідження мотивації різних видів. Психодіагностичні методики дослідження мотивації різних видів (професійної, навчальної, самовизначення, саморозвитку, створення сім'ї тощо). Експериментальні плани у дослідженні мотивації. Кореляційні та кроскультурні дослідження мотивації. Організація психологічного експерименту як індивідуально-дослідна робота у психології мотивації. Ситуація вибору як ключова складова у емпіричному дослідженні мотивації. Порівняльний аналіз даних у дослідженні зовнішньої та внутрішньої мотивації, мотивації на успіх та уникнення невдач.

Тема 4. Практикум розвитку навичок мотивування особистості Основні напрямки роботи психолога з розвитку мотиваційної сфери. Особливості розвитку мотивації у різних вікових групах. Мотивуючі чинники діяльності. Спеціальні прийоми розвитку мотивації. Мотиваційний тренінг. Техніки роботи з мотиваційними структурами. Прийоми та техніки мотивування клієнта в психотерапевтичному просторі. Психоаналітичний підхід. Гуманістичні та екзистенційні погляди на мотивацію клієнта. Страх змін як основа мотивації. Гештальттерапія про мотивацію клієнта в ситуації «тут і тепер». Арт-терапевтичні засоби стимулювання до активності. Вербальні засоби мотивування: Розвиток навичок самомотивації практичного психолога

VI. Назва кафедри та викладацький склад, який забезпечуватиме викладання курсу
Кафедра психології і педагогіки, факультет педагогіки і психології, канд. психол. наук, доцент К. В. Дубініна.

VII. Обсяги навчального навантаження та терміни викладання курсу
На вивчення дисципліни відводиться 150 годин (5 кредитів ECTS): лекцій -8 год., практичних - 4 год., самостійна – 138 год.
Дисципліна викладається у IV семестрі.

VIII. Основні інформаційні джерела до вивчення дисципліни

Ильин Е.П. Мотивация и мотивы. – СПб., 2000. – 512 с.

Занюк С.С. Психологія мотивації: Навч. посібник. - К.: Либідь, 2002. - 304с.

Занюк С. Мотиваційний тренінг. Луцьк, 1998.

Хекхаузен Х. Мотивация и деятельность. В 2 т., Т. 1/Перевод с англ./ Под ред. Б.М.Величковского. – М., 1986. – 408 с., Т. 2 – 392 с.

Макклелланд Д. Мотивация человека. СПб., 2007. –

Уайтли Ф. Мотивация. – М., СПб, К.: Вильямс, 2003 - 160 с.,

IX. Метод навчання: лекції, практичні заняття. Використання методів самостійної роботи студентів по осмисленню та засвоєнню матеріалу – самостійний пошук інформації, підготовка доповідей, написання рефератів. Використання прийомів щодо проблемного викладення матеріалу: формулювання пізнавальної задачі, порівняння різних точок зору та різних підходів.

X. Система оцінювання

Поточний контроль: оцінювання виконання завдань на практичних заняттях, виконання індивідуальних завдань самостійної роботи.

Підсумковий контроль: залік у IV семестрі

XI. Реєстрація на навчальну дисципліну в деканаті